

Biologiske undersøkelser på gbnr 8/1549, Lillehagveien 38 i Bærum kommune

Kim Abel

Ekstrakt

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Beliggenhet Eiendom AS foretatt biologiske undersøkelser på eiendommen med gbnr 8/1549 og adresse Lillehagveien 38. Eiendommen er ca 2 daa.

Det er fra tidligere registrert en naturtype som berører eiendommen. Det er naturtypen kalkskog med verdien svært viktig (A). Grensene for naturtypen ble etter feltbefaringen justert noe og tett busksjikt, hageavfall, tegn til tidligere bakkeplanering er hovedgrunnen til at de nordøstre delene av eiendommen er holdt utenfor naturtypen.

Bortsett fra ask (nær truet, NT) ble det ikke registrert noen rødlistearter på eiendommen. Den antatt viktigste artsgruppa, markboende sopp, er derimot ikke fanget opp da våren generelt er en dårlig tid for denne artsgruppen.

Nøkkelord

Akershus
Asker
Naturtypekartlegging
Vegetasjonstyper
Verdisetting
Rødlistearter
Biologisk mangfold

Omslag

Forsidebilder
Øvre (Fingerstarr)
Midtre (Lysåpen kalklavurtskog)
Nedre (Skur i østre del)
Alle foto: Kim Abel

Layout (omslag)
Blindheim Grafisk

ISSN: 1504-6370

ISBN: 978-82-8209-151-0

BioFokus-rapport 2011-16

Tittel

Biologiske undersøkelser på gbnr 8/1549, Lillehagveien 38 i Bærum kommune

Forfatter

Kim Abel

Dato

18.05.2011

Antall sider

11 sider

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder denne rapporten "levende" linker.

Oppdragsgiver

boxs arkitektstudio as

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus-rapporter kan lastes ned fra:
<http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadalléen 21, 0349 OSLO

Telefon 2295 8598

E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Sammendrag

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Beliggenhet Eiendom AS foretatt biologiske undersøkelser på eiendommen med gbnr 8/1549 og adresse Lillehagveien 38. Eiendommen er ca 2 daa. Pieter Paul Furnée har vært vår kontaktperson hos oppdragsgiver. Kim Abel har vært prosjektansvarlig hos BioFokus og har gjennomført både feltarbeid og rapportering.

Denne rapporten beskriver i korte trekk hva som er gjort, samt resultater fra registreringsarbeidet.

Det er fra tidligere registrert en naturtype som berører eiendommen. Det er naturtypen kalkskog med verdien svært viktig (A). Grensene for naturtypen ble etter feltbefaringen justert noe og tett busksjikt, hageavfall, tegn til tidligere bakkeplanering er hovedgrunnen til at de nordøstre delene av eiendommen er holdt utenfor naturtypen.

Bortsett fra ask (nær truet, NT) ble det ikke registrert noen rødlistearter på eiendommen. Den antatt viktigste artsgruppa, markboende sopp, er derimot ikke fanget opp da våren generelt er en dårlig tid for denne artsgruppen.

Oslo, 15. mai 2011

Kim Abel

Bilde 1: Et gammelt skur står i de østre deler av den undersøkte eiendommen. Foto: Kim Abel.

1 Innholdsfortegnelse

1	INNHALDSFORTEGNELSE.....	4
2	INNLEDNING/OPPDRAK	5
3	GENERELL METODEDEL.....	5
3.1	FELTMETODIKK.....	5
3.2	ANNEN TILGJENGELIG DATA	5
3.3	KRITERIER FOR UTVELGELSE AV VIKTIGE NATURTYPER	5
3.4	VERDISSETTING	5
4	RESULTATER/OPPSUMMERING	7
4.1	UNDERSØKELSESONOMRÅDET	7
4.2	NATURTYPER	10
4.3	RØDLISTEARTER	10
4.4	RØDLISTA VEGETASJONSTYPER	10
4.5	OPPSUMMERING	10
5	LITTERATUR.....	11

2 Innledning/oppdrag

Stiftelsen BioFokus har på oppdrag fra Beliggenhet Eiendom AS as foretatt biologiske undersøkelser på eiendommen med gbnr 8/1549 og adresse Lillehagveien 38 i Bærum kommune. Eiendommen er ca 2 daa. Pieter Paul Furnée har vært vår kontaktperson hos oppdragsgiver. Kim Abel har vært prosjektansvarlig hos BioFokus og har gjennomført både feltarbeid og rapportering.

Denne rapporten beskriver i korte trekk hva som er gjort, samt resultater fra registreringsarbeidet.

3 Generell metodedel

I felt har det vært vektlagt å registrere og avgrense områder med den hensikt å dekke inn følgende aspekter:

- Områder spesielt viktige for bevaring av biologisk mangfold etter DN-håndbok 13. Slike områder kalles viktige naturtyper (Direktoratet for Naturforvaltning 2007).
- Levesteder for rødlistearter.

3.1 Feltmetodikk

Feltarbeidet foregikk som en befaring gjennom området. Feltarbeidet ble gjennomført av Kim Abel 10. mai 2011. Registreringstidspunktet var for tidlig for å finne markboende sopp. Karplanter er til en viss grad fanget opp, med unntak av sent blomstrende arter. En viktig presisering er at BioFokus kun har sett på de biologiske verdiene på registreringstidspunktet. Registreringer på andre tider av året vil kunne medføre en viss forskjell i hva som blir fanget opp. Dette har nødvendigvis ikke så stor påvirkning på naturtypenivå, men i enkelte tilfeller vil arter kunne være utslagsgivende for om et område skal kartlegges som en naturtype eller hvilken verdi den skal ha.

3.2 Annen tilgjengelig data

I tillegg til gjennomført feltarbeid er tilgjengelige databaser gjennomført for informasjon om området. Dette gjelder i første rekke Direktoratet for naturforvaltning sin Naturbase (Direktoratet for Naturforvaltning 2011) og Artsdatabankens Artskart (Artsdatabanken & GBIF Norge 2011).

3.3 Kriterier for utvalgelse av viktige naturtyper

Følgende kriterier er viktige ved utvalgelse av viktige naturtyper:

- Naturtypers sjeldenhet i landskapet
- Forekomst av viktige nøkkelelementer.
- (Gode) forekomster av signalarter eller rødlistede arter.
- Områdets topografiske og geografiske plassering.
- Områdets evne til å fylle en funksjon for bevaring av biologisk mangfold.

3.4 Verdisetting

Verdisetting representerer en innbyrdes rangering av det biologiske mangfoldet. Denne verdien gjenspeiler en vurdering av dagens tilstand. Ut over dette er det også interessant å vurdere det framtidige potensialet for biologisk mangfold under gitte omstendigheter. Disse omstendighetene kan f.eks. være fri utvikling av gammel skog eller videre skjøtsel av slåtteeenger eller naturbeitemark; tiltak som vil opprettholde eller ytterligere forbedre betingelsene for et rikt biologisk mangfold i naturtypen.

Verdisettingen baserer seg på direkte betydning for bevaring av det biologiske mangfoldet, og ikke bruksverdier av mangfoldet til forskning, undervisning, friluftsliv, næringsinteresser o.l. Rangeringen bygger på følgende overordnede prinsipper:

- Naturtyper og arter som er sjeldne er viktigere objekter for forvaltningen enn de som er vanlige.
- Naturtyper og arter som er i tilbakegang er viktigere objekter for forvaltningen enn de som har stabile forekomster eller er i framgang.

Verdisetting av utvalgte områder følger DN-håndbok 13 (Direktoratet for Naturforvaltning 2007) og brev fra DN av 03.06.1999 om verdisetting av lokalt viktige områder, C-områder (Direktoratet for Naturforvaltning 1999). Systemet har tre verdikategorier: Svært viktig - A, Viktig - B og Lokalt viktig - C. DN gir følgende kriterier for rangering av lokaliteter innen en naturtype:

- Størrelse og velutviklethet
- Grad av tekniske inngrep
- Forekomst av rødlistearter
- Sjeldne utforminger (nasjonalt og regionalt).

DN-håndbok 13 legger opp til et rigid system der artsfunn i visse rødlistekategorier automatisk skal gi naturtypen A- eller B-status. Rødlistekategorier følger den siste utgaven av den norske rødlista (Kålås et al. 2010). En forklaring av rødlistekategorier er gitt i vedlegg 2. I tillegg til hovedretningslinjene i håndbok 13, bruker BioFokus erfaring og skjønn for å verdisette.

4 Resultater/oppsummering

4.1 Undersøkelsesområdet

Undersøkelsesområdet utgjør gbnr 8/1549 og er ca 2 daa stort. Det ligger helt øst i den bratte, sørøstvendte og soleksponerte lisiden av Løkkeåsen, rett nord og nordøst for Engervann og Sandvika. Gult område på figur 1 viser den aktuelle eiendommen. Tomta består i all hovedsak av naturmark, men den nordøstre halvdelen av tomta bærer noe preg av kulturpåvirkning og enkel tilrettelegging. Her står det plassert et gammelt skur samt at terrenget i forkant av skuret i noen grad er planert ut. Tresjiktet er i denne halvdelen stort sett hogd ut noe som har medført et tett busksjikt av ask og delvis hassel. I feltsjiktet er det også et hyppig innslag av ulike fremmede arter (hagerømlinger/svartelista arter) som honningknoppurt, skvallerkål, høstberberis og ulike mispler. I nordøst dekker vivendel skogbunnen.

Den andre halvparten av tomta har fortsatt et intakt tresjikt. Furu og enkelte gran dominerer, mens hassel dominerer i busksjiktet. Ellers er det et variert innslag av andre treslag som bjørk, lønn, hegg, rogn, ask (NT), selje, frukttrær, einer og små skudd av eik. Skogen er stedvis glissen og med lysåpne partier i de bratteste partiene nederst i lia. Gran og furu utgjør de eldste trærne og dimensjonene ligger opp mot 30-40 cm i brysthøydediameter. Vegetasjonstypen er dominert av kalklavurtskog, men deler av området er muligens i grenseland mot vanlig lavurtskog. I feltsjiktet er det mye liljekonvall, hvitveis og fingerstarr. Ellers innslag av marimjelle, blåveis, blåbær, tyttebær, dvergmispel, einstape, markjordbær, skogfiol, knollerteknapp, teiebær, humleblom sp., gullris og vårerteknapp. Enkelte individer av hagerømlinger finnes også i dette partier. Sentralt i dette området står også en gammel trehytte som delvis er falt ned.

Bilde 2: Åpen, tørr og soleksponert vegetasjon i de bratteste delene nederst på eiendommen.

I Naturbase (Direktoratet for Naturforvaltning 2011) er det registrert en naturtype som strekker seg inn på den undersøkte eiendommen. Naturtypebeskrivelsen er som følgende:

BN00046349, Løkkeåsen syd

Kommune	Bærum
Område-beskrivelse	Generelt: Lokaliteten er tidligere undersøkt i forbindelse med naturtypekartleggingen i 2000 (Blindheim 2001) og av Tor Erik Brandrud i forbindelse med mulig tunnelinnslag i åsen (Brandrud 2002). Lokaliteten består av et kolleparti i nord, samt en bratt sørvendt skråning ned mot Engervannet. Den rasutsatte skråningen er preget av skrinns furuskog med steppepreget vegetasjon på de tørreste partiene. Ned mot veien finnes større innslag av løv med lind, hassel, eik, lønn og alm. Tørr kalkfuruskog og alm-lindeskog (kalklindeskogs utforming) dominerer biotopen. Det ble gjort funn av kalkgrønnaks, rødflangre, blåveis, liljekonvall, teiebær, blodstorkenebb og kantkonvall. Stedvis finnes kalkrike bergvegger og spredt er det en del død ved både av furu og edelløvtrær. Skogen er forholdsvis flersjiktet og den er naturlig ganske åpen. Artsmangfoldet i denne lokaliteten er dokumentert grundig for markboende sopp. I Brandrud (2002) er det totalt dokumentert 28 ulike rødlistearter knyttet til denne artsgruppen. Artene er i første rekke knyttet til rik kalkfuruskog og kalklindeskogen i de sørvestre nedre delene. Se tekstboks i denne rapporten eller Brandrud (2002) for en mer utførlig gjennomgang av disse kvalitetene. Tabell 2 oppsummerer rødlisteartene som er funnet. Hansen & Hansen (1998) skriver at åsen kan inneholde sjeldne trelevende billearter, samt varmekjære årevinger, bl a veiveps (Pompilidae), graveveps (Sphecidae) og solitære bier (Apidae) og at lokaliteten bør inventeres da potensialet for et særegent mangfold knyttet til nevnte artsgrupper er stort. Lokaliteten utmerker seg som en av de rikeste kalkfuruskogene i Bærum og utgjør en av få gjenværende kalkfuruskogsrygger av en viss størrelse i Bærum. Verdi: Større og velutviklede utforminger av kalkskoger, samt lokaliteter med forekomst av rødlistearter skal regnes som svært viktige. Dette er en velutviklet biotop med et stort antall svært sjeldne rødlistearter. Den bør derfor klassifiseres som svært viktig (A verdi). Skjøtsel/hensyn: Områdets kvaliteter er ikke avhengig av spesiell skjøtsel for å ivaretas. Fri utvikling med fornyelse av gamle soleksponerte trær og liggende og stående død ved er positivt. En god del trær er felt i forbindelse med sol/utkikkshogster i den øvre delen av biotopen. Det bør gå ut informasjon til grunneierne om verdien av å ta vare på trærne i skråninga. Dersom det skulle bli aktuelt og lede en sti opp fra Engervannet til toppen av Løkkeåsen bør konsekvensene av et slikt inngrep utredes nøye.

Naturtyper

Naturtype	Kalkskog
Utforming	Tørr kalkfuruskog
Verdi	Svært viktig
Stedkvalitet	Særs god
Dato registrert	10.10.2005
Totalareal	135 daa

Kilder

Navn	Årstall	Tittel
Bendiksen E et al	1997	Truede og sårbare sopparter i Norge - en kommentert rødliste. Fungiflora.
Blindheim, T.	2000	Kartlegging og verdisetting av naturtyper i Bærum kommuneSiste sjanse-rapport 2000.
Brandrud, T.E. & Bendiksen, E.,	2000	Artsdiversitet og populasjonsdynamikk hos slørsopper (Cortinarius) knyttet til linde-hasselskoger på kalk - et truet element av mykorrhizasopper i Norge. NINA rapp (in prep.).
Friis, H., Blindheim, T. og Olsen. K. M.	2004	Kartlegging og verdisetting av naturtyper innenfor planområdet for kommunedelplan Sandvika, Bærum kommune. Siste Sjanse rapport 2004-7.
Hansen, O. & Hansen, L. O.	1998	Verneverdige insekthabitater. Oslofjordområdet. -NINA Oppdragsmelding 546: 1-132.
Soppherbariet	1999	The Norwegian Mycology Database. http://www.toyen.uio.no
Statens vegvesen	2000	E 18 Vestkorridoren, temautredning: naturmiljø, jord og skogressurser.

Figur 1: Oversiktskart over undersøkelsesområdet (gul markering), tidligere registrert naturtype (grønn markering) og ny avgrensning av naturtype (rød markering)..

4.2 Naturtyper

Den tidligere registrerte naturtypen som berører eiendommen er en kalkskog som er verdisatt til svært viktig (A). Velutviklede, og forholdsvis store utgaver som denne utgjør et sjeldent innslag i en region hvor utbyggingspresset er stort. Kalkskog og kalklindeskog i områdene rundt Oslofjorden er svært utsatt for fragmentering på grunn av utbygging. Oversatt til NIN-systemet (Naturtyper i Norge) vil eiendommen falle inn under lågurt-lyngfurukalkskog som også står som nær truet (NT) i rødlista for naturtyper (Lindgaard og Henriksen 2011).

Det er forsøkt å gjøre en mer nøyaktig avtegnning av naturtypen der denne berører eiendommen. Kartet i figur 1 viser den nye grensen for naturtypen (rød markering). Tett busksjikt, hageavfall, tegn til tidligere bakkeplanering er hovedgrunnen til at de nordøstre delene av eiendommen er holdt utenfor naturtypen.

4.3 Rødlistearter

Bortsett fra ask som er satt som nær truet (NT) ble det ikke registrert noen rødlistearter i området. Tidlig registreringstidspunkt medførte også at den gruppen som har størst potensiale for rødlistarter, markboende sopp, ikke ble fanget opp. For å dekke denne gruppen må det gjennomføres registreringer på høsten, men selv da er en avhengig av en gunstig sesong for å eventuelt fange opp denne artsgruppen. Den sørvendte lisiden i Løkkeåsen har imidlertid lenge vært kjent som en svært viktig lokalitet for mange sjeldne og rødlista arter av sopp (se litteraturoversikt i naturtypebeskrivelsen). De største verdiene er knyttet til kalklindeskogen og denne typen er ikke registrert på eiendommen, men mange arter er også knyttet til kalklavurtskog. Befaringen gir ikke noe grunnlag for å konkludere at det undersøkte området skiller seg i vesentlig grad fra resten av lisiden når det gjelder artsmangfold, men heller utgjør en naturlig del av den tidligere registrerte naturtypen. Det foreligger ingen rødlistearter i Artsdatabankens Artskart (Artsdatabanken & GBIF Norge 2011) i det undersøkte området.

4.4 Rødlista vegetasjonstyper

Kalkskog er kategorisert som en noe truet (VU) vegetasjonstype i henhold til Fremstad og Moens oversikt over truede vegetasjonstyper (Fremstad og Moen 2001) og stort sett hele eiendommen kan karakteriseres som kalkskog.

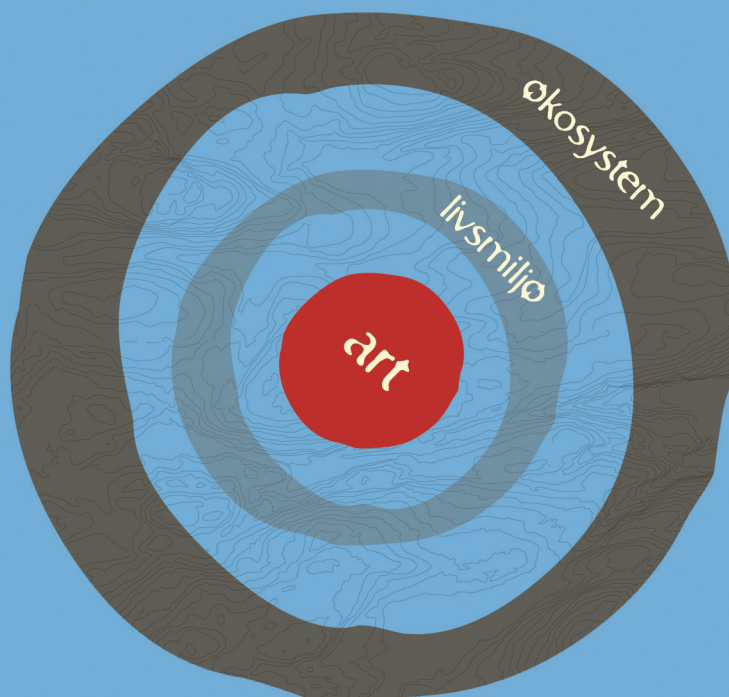
4.5 Oppsummering

Justeringer av naturtypegrensen medfører at eiendommen blir delt i to deler avhengig av verdien for biologisk mangfold. Det er en nordøstre del som i sterkere grad er påvirket av kulturingrep, samt en del i sørvest uten nyere inngrep. Delen i sørvest er inkludert i den tidligere registrerte naturtypen kalkskog med verdi svært viktig (A-verdi). En eventuell utbygging av hele eiendommen vil følgelig redusere arealet av naturtypen.

Bortsett fra ask (nær truet, NT) ble det ikke registrert noen rødlistede arter, men registreringene ble gjennomført tidlig i sesongen slik at den antatt viktigste artsgruppen ikke ble fanget opp, det vil si markboende sopp.

5 Litteratur

- Artsdatabanken & GBIF Norge. 2011. Internettportal for artssøk.
<http://artskart.artsdatabanken.no/>
- Direktoratet for Naturforvaltning. 1999. Kommunenes kartlegging av biologisk mangfold. Forekomster av lokal verdi - hvordan registrere? Page 3.
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2007. Kartlegging av naturtyper - verdisetting biologisk mangfold, rev. utg. DN-håndbok 13.
<http://www.dirnat.no/content.ap?thisId=500031188&language=0>
- Direktoratet for Naturforvaltning. 2011. Naturbase 3.0. www.naturbase.no
- Fremstad, E. og Moen, A. 2001. Truete vegetasjonstyper i Norge. Rapport botanisk serie 2001-4, s.231.
- Kålås, J. A., Viken, Å., Henriksen, S., et al. 2010. Norsk rødliste for arter 2010.
- Lindgaard, A. og Henriksen, S. 2011. Norsk rødliste for naturtyper 2011. s.1-112.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir en digital rapportserie som heter BioFokus-rapport, <http://biolitt.biofokus.no/rapporter/Litteratur.htm>